

○ (๓๑)

คำพิพากษา

สำหรับศาลใช้

คดีหมายเลขดำที่ ลต สว ๓๖๑/๒๕๖๗

คดีหมายเลขแดงที่ ลต สว ๓๗/๒๕๖๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

เรื่อง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
(ขอให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง)

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า สืบเนื่องมาจากมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๖๗ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๗ และผู้ร้องได้มีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ เรื่อง กำหนดวันเลือกและวันรับสมัครรับเลือกสมาชิกวุฒิสภา

- ๒ -

กำหนดวันเลือกตั้งระดับอำเภอวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๗ วันเลือกตั้งระดับจังหวัดวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ และวันเลือกตั้งระดับประเทศวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ผู้คัดค้าน สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา กลุ่มที่ ๖ ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งระดับอำเภอ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช และเป็นผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งระดับจังหวัด จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกาศรายชื่อผู้คัดค้านเป็นผู้มีสิทธิเลือกระดับจังหวัด ต่อมาผู้อำนวยการการเลือกตั้งระดับจังหวัด จังหวัดนครศรีธรรมราช ตรวจสอบคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาแล้วพบว่าผู้คัดค้านเคยเป็นรองนายกเทศมนตรีเมืองปากพูน จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่น และพ้นจากตำแหน่งวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ซึ่งเมื่อนับจากวันพ้นจากตำแหน่งจนถึงวันสมัครรับเลือกเป็นเวลาน้อยกว่าห้าปี เข้าลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย จึงลบชื่อผู้คัดค้านออกจากประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกระดับจังหวัด ผู้ร้องทำการไต่สวนแล้วได้ความดังกล่าวยัง การที่ผู้คัดค้านซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกของตนให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ลงลายมือชื่อในใบสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยรับรองว่าตนเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา โดยรู้อยู่แล้วว่า

- ๓ -

ตนเคยเป็นรองนายกเทศมนตรีเมืองปากพูน จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น และพ้นจากการเป็นผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วน้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก กรณีจึงมีหลักฐาน อันควรเชื่อได้ว่า ผู้คัดค้านเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา และได้ถูกลบชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครแล้ว จึงถือว่าผู้คัดค้านกระทำการเพื่อให้การเลือก มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกไม่ว่าเพราะเหตุใด ได้สมัครรับเลือกอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่ง สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒๔) มาตรา ๒๐ วรรคสาม และมาตรา ๗๔ ขอให้มีคำสั่ง เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๖ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๐ วรรคสี่

ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านว่า ผู้คัดค้านไม่ได้เป็นผู้บริหารท้องถิ่น และพ้นจากตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙ การทำหน้าที่ภายหลังจากนั้นเป็นการทำหน้าที่รักษาการตาม คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑/๒๕๕๗ เท่านั้น ขณะผู้คัดค้านยื่นใบสมัครเชื่อว่า ตนไม่ได้เป็นผู้บริหารท้องถิ่นและพ้นจากตำแหน่งเกินกว่า ๕ ปี แล้ว ผู้คัดค้านไม่มีเจตนากระทำการ

- ๔ -

เพื่อให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ไม่ได้กระทำการใดอันเป็นการทุจริตในการเลือก และมีได้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือก ขอให้ยกคำร้อง

ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งได้ส่วนและตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติในเบื้องต้นว่า ผู้คัดค้านดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเมืองปากพูน อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งแต่ก่อนมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว และต่อมาผู้คัดค้านยังคงปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเมืองปากพูน อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑/๒๕๕๗ ผู้คัดค้านยื่นใบสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาต่อผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มที่ ๖ ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกาศรายชื่อผู้คัดค้านเป็นผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอ กลุ่มที่ ๖ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกาศรายชื่อผู้คัดค้านเป็นผู้มีสิทธิเลือกระดับจังหวัด ครั้นวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดแจ้งการลบชื่อผู้คัดค้านออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกระดับจังหวัด เนื่องจาก

- ๕ -

ตรวจสอบพบว่า มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒๔)

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า ผู้คัดค้านมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒๔) อันจะถือว่าผู้คัดค้านกระทำการเพื่อให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม เป็นเหตุให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๐ วรรคสี่ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๖ หรือไม่ ผู้ร้องมีนายรัชพลทองเนียม กรรมการสืบสวนและไต่สวนมาเป็นพยานเบิกความประกอบสำนวนการไต่สวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดนครศรีธรรมราช เอกสารหมายเลข ร.๑ ลำดับ ๑ ถึง ๒๔ ว่า ผู้คัดค้านเคยดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเมืองปากพูน อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๙ โดยพ้นจากตำแหน่งวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และผู้คัดค้านยื่นใบสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นระยะเวลาน้อยกว่า ๕ ปี นับถึงวันสมัครรับเลือก อันเป็นลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิก

- ๖ -

วุฒิสภา ส่วนผู้คัดค้านอ้างตนเองเป็นพยานเบิกความว่า ผู้คัดค้านเป็นเพียงผู้ช่วยในการบริหารราชการ
ของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๔๘ อัญญ และมาตรา ๔๘ วิสติ เท่านั้น
ผู้คัดค้านจึงเชื่อว่าตนไม่ใช่ผู้บริหารท้องถิ่นและไม่มีเจตนากระทำการเพื่อให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดย
สุจริตหรือเที่ยงธรรม ทั้งผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตั้งแต่วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙
การทำหน้าที่ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๙ จนถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๔ เป็นการทำหน้าที่ในฐานะ
ผู้รักษาการตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑/๒๕๕๗ เท่านั้น ไม่ถือเป็นการทำหน้าที่
รองนายกเทศมนตรีแต่อย่างใด นอกจากนี้การที่ผู้คัดค้านสมัครรับเลือก ผู้คัดค้านเพียงแต่ยื่นใบสมัคร
และเข้ารับการเลือกเท่านั้น ไม่ได้ดำเนินการใด ๆ อันเป็นการทุจริตในการเลือก

สำหรับประเด็นว่า ตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเป็นตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นหรือไม่นั้น
เห็นว่า ตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการตามที่นายกเทศมนตรี
มอบหมาย ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๔๘ อัญญ มีสิทธิเข้าประชุมสภาเทศบาล
และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุมสภา
เทศบาลได้ตามมาตรา ๔๘ เอกาทศ และในการปฏิบัติราชการในตำแหน่งดังกล่าวห้ามมิให้กระทำการ
อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ของเทศบาลตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๘ จตุทศ

- ๗ -

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่ดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว จึงอยู่ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการบริหารราชการของเทศบาลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มิใช่เป็นเพียงผู้ช่วยเหลือในการบริหารงานราชการของเทศบาลเท่านั้น แต่ยังมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวด้วย จึงถือได้ว่าตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเป็นตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นด้วย ผู้คัดค้านซึ่งดำรงตำแหน่งดังกล่าวจึงเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ส่วนประเด็นว่าผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเมืองปากพูนเมื่อใดนั้น เห็นว่า ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ข้อ ๕ วรรคหนึ่ง ระบุว่า “กรณีผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพ้นจากตำแหน่ง ให้ผู้บริหารท้องถิ่นที่ต้องพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป...” และข้อ ๘ กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นตามข้อ ๕ ดำรงตำแหน่งจนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศให้มีการเลือกตั้ง คำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ออกมาในระหว่างที่ผู้คัดค้านยังคงอยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งจึงเป็นการดำรงตำแหน่งต่อเนื่องเพื่อปฏิบัติหน้าที่เดิม และเพื่อร่วมแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นต่อไปในช่วงสถานการณ์ที่ยังไม่อาจจัดให้มีการเลือกตั้งได้โดยยังไม่พ้นจากการดำรงตำแหน่ง หากใช่เป็นการ

○ (๓๑ พ.)

- ๘ -

รักษาการในตำแหน่งดังที่ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านและนำสืบไม่ เมื่อผู้คัดค้านยังคงดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเมืองปากพูนต่อมาด้วยความสมัครใจจนถึงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ กรณีจึงต้องถือว่าผู้คัดค้านยังคงดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเมืองปากพูนจนถึงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เมื่อนับถึงวันสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ผู้คัดค้านจึงพ้นจากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีมาแล้วน้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก อันมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒๔) การที่ผู้คัดค้านมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว แต่ยังยื่นใบสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยรับรองในบันทึกการให้ถ้อยคำของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา (สว. ๒) ตามเอกสารหมายเลข ร.๑ ลำดับ ๔ หน้าที่ ๑๐ และหน้าที่ ๑๑ ว่า ผู้คัดค้านไม่มีลักษณะต้องห้ามใด ๆ ตามกฎหมาย ย่อมถือได้ว่าผู้คัดค้านกระทำการเพื่อให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๐ วรรคสาม อันเป็นเหตุให้ต้องเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๐ วรรคสี่ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๖

○ (๓๑ พ.)

- ๙ -

พิพากษาให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของนายฤทธิชัย ศรีเมือง ผู้คัดค้าน
เป็นระยะเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันที่มีคำพิพากษา.

นายจิระพัฒน์ พันธุ์ทวี

นายปริญญญา สุตรสุวรรณ

นายยงยุทธ แสงรุ่งเรือง

